

Besök på Armémuseum i oktober 2016

Den 25 oktober var vädret i Bålsta grått med lätt regn. Idealiskt muséeväder framhöll reseledare Lennart Carlsson när han hälsade 29 deltagare välkomna ombord i bussen på väg till Armémuseum.

Väl på plats i gamla "Tyghuset" vid Riddargatan på Östermalm fick sällskapet träffa guiden Ann som med suveränt klar och tydlig röst visade utställningen: "Stormaktstiden". Hon förklarade även att ordet tyg i detta sammanhang var synonymt med don, t.ex. krigsdon. Byggnaden var från början lager och verkstad för artilleripjäser (arsenal).

Utställningen började med bilder från Gustav Vasas armé som var en bondehär som mönstrade ca 15000 man. Med tydliga kartor visades Sveriges gränser efter olika erövringar, samt var utställningen uppbyggd med olika stationer som skildrade soldaternas liv under fälttågen. Det 30-åriga kriget (1618 - 1648) innebar en enorm utökning av Sveriges krigsmakt som då till 90 % bestod av soldater med utländsk härkomst. Efter den Westfaliska freden 1648 fortsatte landet att expandera och vid freden i Roskilde 1658 tillfördes Skåne, Halland, Bleking och Bohuslän riket.

En av de tongivande militära befälhavarna under denna tid var Carl-Gustaf Wrangel (1613-1676) som var född på Skokloster. Han blev enormt förmögen under fälttågen och lät bygga flera slott, bland annat Skokloster. Med anknytning till föreningens resa till Lövsta bruk tidigare i år, så påpekade Ann att valonsmidet hade stor betydelse för vapenutvecklingen under senare delen av 1600-talet.

Under åren 1630 - 1660 var Sverige inklusive Finland, Estland och Lettland som störst med avsevärda besittningar i Nordtyskland. I början på 1680-talet infördes indelningsverket som tryggade utskrivningen av tränade soldater. Under den karolinska tiden 1654 - 1718 uniformerades armén och det lätta kavalleriet infördes. Dessa lättrörliga ryttare hade stora framgångar på slagfälten.

Stormaktstiden slutade med att Karl XII stupade vid Fredrikshald 1718, och senare förlorades Stralsund 1715 och Finland 1809. Så avslutades guidningen, och Ann tackades med en applåd. Deltagarna från Håbo hade nu tillfälle att besöka

de övriga avdelningarna på museet under en timme, och de flesta såg nog de utställningar som behandlade de två världskrigen.

Efter en god lunch var det tid att åka tillbaka till Bålsta, och under resan dit tackade Lennart för uppmärksamheten och det redogjordes för resekommitténs planering. Under härlig rådande fred kom alla deltagare hem.

Här några bilder från utställningen "Stormaktstiden".

Text: Sverker Jonasson

Foto: Kent Magnusson